

Z A N A Š E S E L O

PROBAVNE SMETNJE KOD GOVEDA ZBOG STRANIH PREDMETA U PREDŽELUCIMA

Ove probavne smetnje mogu nastati bilo djelovanjem šiljatih stranih predmeta, koji izazovu upale želudaca ili potrbušnice, ili pak djelovanjem tupih stranih predmeta, koji smetaju normalnom gibanju želudaca ili pak zabrtve pojedine otvore, među tim predželucima. Kud i kamo veće značenje imaju šiljati predmeti, jer uzrokuju probavne smetnje kod goveda u većini svih slučajeva.

Goveda su naime navikla lizati svakojake predmete, pogotovo ako boluju od lizavosti, pa lakomo uzimaju hranu u kojoj često ima i šiljatih predmeta, najčešće od željeza, kao što su čavli, komadi žice, igle, noževi, kopče i t. d. Drugi pak strani predmeti jesu: pijesak, zemlja, lopte stvorene od biljevnih ili životinjskih dlaka, zatim različite krpe, posteljica ili slično.

Šiljati oštri predmeti padnu obično u kapuru, gdje joj mogu ozlijediti ili probušiti stijenku, jer se kapura steže, a mogu tome pogodovati i neke druge okolnosti kao što su pomaci ošita kod disanja, steonost, napinjanje i t. d. Ako ovi šiljati predmeti probuše stijenku, putuju dalje i ozlijedit će i druge organe u trbušnoj i grudnoj šupljini. Osim toga unose ovi predmeti sa sobom i različite klice (bakterije), te tako nastaju na tim organima žestoke upale. U najblažem stupnju nastaje upala samo na kapuri, no poslije se pridružuju i upale potrbušnice, ošita, srca, porebrice, pluća itd. Nadalje mogu se razviti različite priraslice — kožure, ili gnojni čirovi, a kadšto probuše ti predmeti i veće krvne žile ili srce, pa goveće iskrvari i ugine.

Znaci su bolesti različiti, t. j. oni zavise o vrsti i pomicanju stranog predmeta. Ako je bolest izazvana tupim predmetima, razvija se obično polagano i promjenljivo bez izrazitih znakova boli u području kapure, a začepi li se koji otvor razvije se naglo, nadam. Znaci pak bolesti, nastale od šiljatih predmeta, nastaju kadšto već za 1—4 dana, otkako je životinja progutala taj strani predmet, ali se mogu pojaviti i nakon više sedmica ili mjeseci. Nastane li bolest naglo, opazimo operacijom.

čemo teške probavne smetnje: životinja prestane jesti, piti i preživati, a katkada se nadme ili joj se burag nikako ili slabo steže. No najvažniji je znak, da životinja stenje, naročito kad ustaje ili liježe, kad balega ili mokri, kad se napinje ili kad je vodimo nizbrdo. No životinje promijene i svoje držanje, pa stoje nepomično i zgrbljeno ispružene glave, hodaju oprezno i tapkajući, nerado balegaju (začep) i nerado mokre, a trbuh im je napet. Ovim pojavama pridružuje se groznica, pa im se dlake nakostriješe, mišićje im podrhtava, pa ubrzano i površno dišu. Obično već prije ovih znakova daju i manje mlijeka. Kad bolest duže potraje, smršave i jako oslabe.

Razvije li se bolest sporo, a to se dešava ako strani predmet zaostaje na mjestu ili ako polagano dalje prodire — opazaju se neznatni znakovi boli sa slabo poremećenom probavom, ili se pak izmjenjuju normalna stanja sa bolesnima. Bolest se pogoršava nakon nekoliko sedmica, na pr. kad se životinja teli, otprema, oploduje ili sl.

Od komplikacija najčešće su: upala osrčja, jetre, slezene, potrbušnice, pluća, porebrice i sl., a ponekad dopre strano tijelo do pod samu kožu, gdje se stvori gnojna oteklina.

Bolest izazvana tupim stranim predmetom može se završiti tako, da ga životinja povрати, pa po tom ozdravi, ili pak ubrzo ugine, a ponekad predželuci tvrdokorno miruju nekoliko sedmica ili mjeseci. Kod bolesti izazvane šiljatim predmetima može životinja i ozdraviti i to, ako predmet ostane u kapuri, a ne probuši njenu stijenku, ili ako ga rđa izjede. No ako predmet probuši stijenku kapure, životinja će rijetko potpuno ozdraviti. Takova goveda očituju trajne probavne smetnje ili se stanje iznenada pogorša, a mogu i uginuti, ako ih prije toga sami ne zakoljemo. Bolest može trajati nekoliko dana (ako predmet brzo prodire) do nekoliko sedmica, mjeseci ili dapače godina, no i tada može životinja uginuti iznenada.

Budući da liječenje ove bolesti ovisi o nastalim promjenama, koje su se razvile, a te promjene može ustanoviti samo stručnjak, najbolje je obratiti se što prije na njega. Često se može životinju spasiti sa-

Da životinje ne obole od rečenih smejnja, treba krmu i hranu prije podavanja dobro pregledati i presteti; ne napasivati na onim područjima, gdje takovi predmeti leže (kraj cesta, smetlišta); ženska posluga, kada radi oko govoda, neka ne nosi na sebi različite igle, kopče, uko-

snice, koje mogu ispasti i doći u hranu. Nadalje poslugu treba uputiti u bit same bolesti. Pašnjake i livade treba svake godine po nekoliko puta očistiti. Ako pak govoda boluju od lizavosti, treba ih liječiti.

M. Šlezić

NAŠE MLJEKARE

APSOLVENTI KRANJSKE MLJEKARSKÉ ŠKOLE NA OGLEDU NOVIH MLJEKARA U JUGOSLAVIJI

Nakon svršenog dvogodišnjeg školovanja učenici gore navedene škole su sa svojim nastavničkim osobljem, koncem meseca juna ove godine obišli nove, moderne mlekare u našoj zemlji, koje su izgrađene uz pomoć UNICEF-a. U tome su nam pomogle i same mlekare, poljoprivredni savezi, pa i samo Stručno udruženje mljekarskih poduzeća Narodne Republike Hrvatske.

Apsolventi su se na putu zadržali oko deset dana i u tom kratkom vremenu videli lepote naše domovine i mlekare u Zagrebu, tvornicu mlečnog praška u Osi-

jeku, Beogradu, Sarajevu i Rijeci. Svuda lepo primljeni od članova radnog kolektiva, koji su nam dali mogućnost za što boljim upoznavanjem najmodernijih strojeva i da to uskladimo sa naučenom teorijom i praksom koju nam pruža zadruga mlekara Čirče u Kranju.

Pored ovih gradova obišli smo i Dalmaciju, i to gradove, koji su poznati svojom istorijom, Dubrovnik, Split, Postojnu (špilju) i Opatiju.

I učenici prve godine su bili sa apsolventima prilikom oglada mlekara u Zagrebu i Rijeci, i tako će oni u drugoj godini bolje, a brže primenjivati teoriju sa praksom, koja će im u daljem radu dobro koristiti.

Ovogodišnji absolventi mljekarske škole u Kranju, sa svojim nastavnicima